

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: landbrugsstotte-geodata@lbst.dk, karlun@lbst.dk og jesbak@lbst.dk
Journalnummer: 23-11-000001 og 23-12-000020

Høring af bekendtgørelse og vejledning til ekstensivering med slæt

Landbrugsstyrelsen har sendt bekendtgørelse og vejledning til bioordningen ekstensivering med slæt for 2024 i høring. Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til de to høringer:

Begrænset søgning i 2022 og 2023

Der har kun været en relativt begrænset søgning til ordningen ekstensivering med slæt under landdistriktsprogrammet i 2022 og under bioordningen i 2023 sammenlignet med målsætningen om, at 38.000 ha skal indgå i ordningen. På den baggrund er Landbrug & Fødevarer meget bekymret for, at der vil komme en stor underansøgning til bioordningen igen i 2024.

Det er meget vigtigt, at det undgås at sende uudnyttede midler tilbage til EU, og at ordningen derfor enten gøres mere attraktiv eller alternativt, at arealmålsætningen for ordningen justeres til et mere realistisk niveau.

I den forbindelse efterspørger Landbrug & Fødevarer en analyse af, hvor mange af de arealer, der fremgår af kortgrundlaget til ordningen, der reelt kan søges tilskud til. Dvs. når alle ikke-tilskudsberettigede arealer er fratrukket, som fx §-3 arealer, permanent græs m.v.

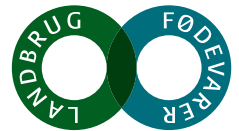
Landbrug & Fødevarer vil supplerende gerne minde om, at vi har et stort ønske om, at der til 2025 udvikles nye bioordninger med fokus på bæredygtig produktion, så det sikres, at EU's øremærkningskrav til bioordningerne opfyldes.

Ønske om mere målrettet ordning

Helt generelt vil Landbrug & Fødevarer gerne gentage den bekymring, som er fremført ved flere andre høringer af ordningen, hvor der sættes spørgsmålstejn ved ordningens værdi og effektivitet i forhold til en klimaindsats via udtagning af lavbundsjord. Landbrug & Fødevarer mener, at der bør laves en langt mere målrettet indsats rettet specifikt mod de lavbundsjord, der skal udtages, hvor de forberedes til udtagning ved, at jorden først udpines for fosfor. I den forbindelse skal det nævnes, at en tredjedel af de lavbundsprojekter, der ikke har kunnet realiseres, er faldet på baggrund af en fosfor-problematik. Der er derfor et stort behov for en prioriteret målrettet indsats mod denne type arealer. Det egner en 1-årig støtteordning sig ikke til.

Landbrug & Fødevarer er her på linje med "Ekspertudvalget for Udtagning af Lavbundsjord", der i deres første delrapport anbefaler, at der indenfor de overordnede rammer for den eksisterende bioordning bør ses på mulighederne for at skabe incitament, som understøtter, at arealerne på længere sigt indgår i et lavbundsprojekt med permanent ekstensivering og vådgøring.

I "Taskforce for udtagning af kulstofrige lavbundsjord og de kollektive virkemidler", hvor Landbrug & Fødevarer er repræsenteret, har man ligeledes bemærket, at der mangler en klar

kobling mellem permanente vådlægningsprojekter og nærværende bioordning. Taskforcen vurderer, at koblingen kan styrkes ved indførelse af muligheder for passiv udtagning/permanent ekstensivering via tinglysning i Landbrugsstyrelsens udtagningsprojekter. Taskforcen peger desuden på, at der bør designes en ordning, der muliggør permanent ekstensivering, med begrundelsen, at kulstofrige landbrugsarealer, der aktuelt ikke kan vådgøres på grund af permanente/midlertidige barrierer, formentlig vil kunne ekstensiveres i stedet. Der kan som tinglyst klausul indføres i aftalen, at arealet vådgøres, når det er muligt. Taskforcen påpeger desuden, at de nye favorable etårige bioordninger styrker behovet for at gøre betingelser for den permanente udtagningsindsats mere attraktive.

Landbrug & Fødevarer kan kun opfordre til, at der hurtigst muligt bliver fulgt op på de anbefalinger, der her bliver præsenteret af eksperter på området.

Ønske om dyrkning af andre afgrøder og tilførsel af kvælstofgødning

Landbrug & Fødevarer ønsker i den forbindelse også at gentage ønsket om at muliggøre dyrkningen af andre afgrøder på arealerne, som for eksempel vårbyg, og at det tillades at tilføre kvælstofgødning til arealerne.

Ændringer til 2024

Generelt hilser Landbrug & Fødevarer de ændringer, der er lavet til ordningen i 2024, velkomne, om end de sandsynligvis ikke vil bidrage væsentligt til at løse den underansøgningsproblematik, der er i ordningen. Landbrug & Fødevarer har følgende overordnede bemærkninger til ændringerne:

Mulighed for afgræsning

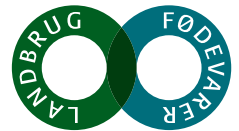
Det er positivt, at det nu bliver muligt at afgræsse arealer, der indgår i ordningen hele året, og at arealerne kan hegnes sammen med fx arealer, der indgår i plejegræsordningen. Landbrug & Fødevarer mener dog, at det fortsat bør være muligt at afgræsse efter den 15. september uden at indsende dokumentation i Landbrugsstyrelsens app. Det vil sige, at der kun skal indsendes billeddokumentation, hvis der sættes dyr på arealet før den 15. september.

Det bør desuden være muligt som minimum frem til ændringsfristen for fællesskemaet at til- og fravælge græsning som kontrolform (jf. § 8, pkt. 3). Det kan på dette tidlige tidspunkt være svært at vurdere, om arealet vil være egnet til græsning det pågældende år, og fx om der kan opstå en mulighed for at få græssende dyr på arealet på et senere tidspunkt i løbet af året.

Helt generelt mener Landbrug & Fødevarer, at Landbrugsstyrelsen også bør acceptere anden form for billeddokumentation end den, der fremsendes via Landbrugsstyrelsens app. Det er i den forbindelse også afgørende, at Landbrugsstyrelsens app er fuldt funktionel og virker gennem hele den periode, hvor det er muligt at sende billeder ind. Ansøgeren har jo i udgangspunktet kun et relativt kort tidsrum til at indsende billederne (efter der er taget slæt – men inden der er sat dyr på arealerne).

Tilskudssatser

Landbrug & Fødevarer bifalder, at fleksibiliteten i tilskudssatsen øges til 35 pct. fra 2024, da dette kan medvirke til at undgå, at underansøgning på bioordningerne generelt medfører, at der skal sendes uudnyttede midler tilbage til EU.

Mindre forenklinger

Det er positivt, at der er sket en række mindre forenklinger, herunder blandt andet, at der ikke længere stilles krav om, at ansøgeren skal være tilmeldt register for gødningsregnskab, og at arealer omkring vandboringer nu automatisk fratrækkes det ansøgte areal.

Specifikke kommentarer til bekendtgørelsesteksten

Generelt er det meget hjælpsomt, at ændringer er markeret med fed. Det gør det væsentligt lettere at overskue, om der er ændringer, som det er relevant at forholde sig til.

Vigtigt at ansøgeren kan regne med kortmaterialet (§ 1 stk. 2)

Det er vigtigt, at det er muligt for ansøgeren at regne med det kortmateriale, som Landbrugsstyrelsen stiller til rådighed, så ansøgeren er sikker på at få tilskud til et ansøgt areal, der opfylder støttebetingelserne. Det vil sige, at der gives tilskud til de arealer, der oplyses på kortet, uanset om det på et senere tidspunkt viser sig, at kortet var behæftet med fejl.

Vejledende kort over § 3 registreringer er fejlbehæftet (§ 4 stk. 1, pkt. 5)

Det er problematisk, at der kan være fejl i det vejledende kort over § 3-registreringer, som anvendes i ansøgningsprocessen.

Arealstatus og påvirkning af erstatning ved permanent udtagning (§ 5 pkt. 3)

Landbrug & Fødevarer vil igen benytte lejligheden til at bemærke, at mange landmænd sandsynligvis vil vælge at sikre fortsat omdriftstatus på arealerne for at undgå risikoen for at få en lavere erstatning for arealet, hvis det skal permanent udtages på længere sigt.

Selvom der i udgangspunktet bliver fastlagt en referenceperiode for beregning af erstatninger, der ligger før den reformperiode, der startede den 1. januar 2023, kan der være risiko for, at denne referenceperiode ændres på et senere tidspunkt, og derved potentielt kan reducere erstatningen ved permanent udtagning. Hvis jævnlig opløjning af arealerne skal undgås, er det derfor nødvendigt, at det sikres, at alle arealer, som indgår i et udtagningsprojekt – og som tidligere har fået udbetalt støtte under ordningen ekstensivering med slæt – vil få en erstatning, der svarer til erstatningen for omdriftsarealer. Det vil sige, at erstatningsniveauet skal fastlægges med udgangspunkt i den arealstatus arealet har, i det år, hvor der første gang søges om støtte til ekstensivering med slæt på arealet.

50 pct. af den indtegnede mark skal være omfattet af kortlag (§ 5, stk. 1, pkt. 4)

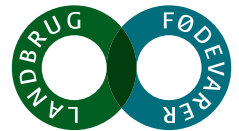
Landbrug & Fødevarer ønsker, at det også tillades, at marken overlapper med permanente græsarealer, der ofte er til stede i fx ådale. Hvis dette ikke bliver muligt, vil det skabe nogle u hensigtsmæssige mosaikker i ådalene, hvor de permanente græsarealer ikke vil blive udpint for fosfor på lige fod med de resterende arealer.

Økologitilskud (§ 6, stk. 1, pkt. 3)

Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at økologer også har adgang til at modtage støtte under ordningen ekstensivering med slæt, da der kun vil være tale om delvist overlappende forpligtelser. Forbud mod brug af pesticider er ikke omfattet af overlap, og dette er den væsentligste faktor i beregning af tilskudssatsen til økologistøtte.

Afgræsning efter 15. september (§ 8, stk. 1)

Det bør fortsat være muligt at afgræsse arealer, der indgår i ordningen efter den 15. september uden at indsende dokumentation i Landbrugsstyrelsens app. Det vil sige, at der kun skal indsendes

billedokumentation, hvis der sættes dyr på arealet før den 15. september. Det forslås derfor, at der tilføjes en ekstra bestemmelse til § 8, stk. 1, der indeholder denne mulighed.

Krav om plantedække på en tredjedel af arealet (§ 8, stk. 1, pkt. 1)

Det skal være muligt at give dispensation for kravet om plantedække på arealerne, hvis der har været angreb af skadevoldere, eller hvis der har været ugunstige vejrforhold i forbindelse med etablering af græsmarken.

Tilvalg af afgræsning (§ 8, stk. 1, pkt. 3)

Det bør være muligt at til- og fravælge afgræsning som minimum frem til ændringsfristen, jf. bemærkninger i de indledende afsnit ovenfor.

Tilskudsfordring (§ 8, stk. 1, pkt. 3)

Det fremgår, at tilskudsfordring ikke er tilladt. Landbrug & Fødevarer går ud fra, at det er tilladt at tilskuds fodre kalve fx i kalveskjul. Dette forslås præciseret i vejledningsteksten (afsnit 5.5, side 17), parallelt med, hvad der nævnes i vejledningen til plejegræsordningen.

Forpligtelse vedr. solceller (§ 8, stk. 1, pkt. 7)

Det er vigtigt, at der gives mulighed for at trække arealer, hvor der etableres solceller ud af ansøgningen, uden at det medfører sanktioner – også hvis det sker efter 25. oktober.

Indhegning af afgræsningsarealer (§ 8, stk. 2)

Det fremgår af teksten i bekendtgørelsen, at indhegningen af afgræsningsarealerne må omfatte de ansøgte marker og "øvrige arealer, der er omfattet af forbud mod gødsning og tilskudsfordring". Det fremgår supplerende af vejledningsteksten (afsnit 5.5, side 17), at dette også indbefatter arealer under ordningen pleje af græs- og naturarealer (plejegræsordningen). Landbrug & Fødevarer vil gerne sikre sig, at formuleringen af bekendtgørelsesteksten dækker alle typer af arealer, hvor der kan ske afgræsning (uden gødsning og tilskudsfordring), både med og uden tilsagn under plejegræsordningen.

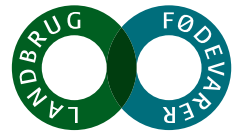
Indsendelse af billedokumentation via app (§ 9)

Jf. indledningen mener Landbrug & Fødevarer, at Landbrugsstyrelsen også bør acceptere anden form for billedokumentation end den, der fremsendes via Landbrugsstyrelsens app. Det er i den forbindelse også afgørende, at Landbrugsstyrelsens app er fuldt funktionel og virker gennem hele den periode, hvor det er muligt at sende billeder ind. Ansøgeren har jo i udgangspunktet kun et relativt kort tidsrum til at indsende billederne (efter der er taget slæt – men inden der er sat dyr på arealerne).

Nedsættelse af tilskud, sanktioner m.v. (§ 12)

Principperne for administrative sanktioner for ordningen er beskrevet i udkastet til Vejledning om kontrol og administrative sanktioner 2024. Det fremgår af denne vejledning, at overtrædelse af alle forpligtelser under ordningen ekstensivering med slæt vil blive vægtet i kategorien "1".

Landbrug & Fødevarer forslår, at der indføres en vægtningskategori, hvor en overtrædelse vægtes væsentligt lavere end "1", hvis der er taget slæt på marken, men dette slæt er taget udenfor den fastsatte periode fra 1. juni til 15. september. Dette skal ses i lyset af, at formålet med ordningen i forhold til fjernelse af næringsstoffer fra arealerne ved at fjerne plantematerialet vil være opfyldt, og derfor er det ikke proportionalt at sætte vægtningsfaktoren til "1".

Specifikke kommentarer til vejledningsteksten

Oversigt over ændringer fra 2023 til 2024 (Afsnit 2 og tabel 1, side 5-6)

Det er en rigtig god oversigt, der giver et godt overblik over hvilke ændringer, der er til ordningen.

Det er i den forbindelse positivt, at der ikke længere stilles krav om, at ansøger skal være tilmeldt register for gødningsregnskab, og at 25-meter zoner rundt om vandboringer nu automatisk fratrækkes det ansøgte areal.

Marken skal være et omdriftsareal (afsnit 4.3, side 8)

Se bemærkninger til § 5 stk. 3.

Korttema i IMK (afsnit 4.4, side 8)

Landbrug & Fødevarer efterspørger en analyse af, hvor mange arealer, der reelt kan søges til under ordningen, når alle arealer, der ikke kan søges tilskud til, er trukket fra det tilskudsberettigede kortlag. Det gælder også arealer med permanent græs, som der ikke kan søges tilskud til, medmindre de har indgået i ordningen året før.

Sammenhæng med økologistøtte (afsnit 4.7, side 11)

Se bemærkning til § 6 i bekendtgørelsen.

Jordforbedringsmidler (afsnit 5.2, side 14)

Det fremgår af teksten, at gødningsforbuddet ikke omfatter jordforbedringsmidler. Tilføj gerne et eller flere eksempler på jordbedringsmidler. Det kunne fx være kalk m.v.

Fjernelse af plantematerialet (afsnit 5.4, side 14)

Det fremgår, at plantematerialet skal fjernes fra marken senest den 15. september. Hvis der er presset høbaler, og de ikke er fjernet fra marken den 15. september, vil det da betyde, at støttebetingelserne ikke er opfyldt?

Timing af fotodokumentation ved afgræsning (afsnit 5.5, side 15)

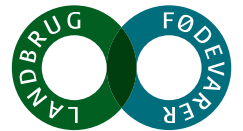
Hvis man har tilvalgt muligheden for afgræsning, skal man tage billeder af sin mark, "så snart du har taget slæt, og senest den 15. september". Der ønskes en præcisering af, hvad dette konkret betyder. Hvis man som landmand ikke selv har den app, så det er ens konsulent, der skal tage billederne for en og tilknytte, hvornår er "så snart" så overskredet?

Det er desuden vigtigt, at der i vejledningsteksten indsættes billedeksempler der viser hvordan marken skal se ud, for at den kan godkendes.

Jf. de indledende bemærkninger til høringssvaret mener Landbrug & Fødevarer, at Landbrugsstyrelsen også bør acceptere anden form for billedokumentation end den, der fremsendes via Landbrugsstyrelsens app. Det er i den forbindelse også afgørende, at Landbrugsstyrelsens app er fuldt funktionel og virker gennem hele den periode, hvor det er muligt at sende billeder ind. Ansøgeren har jo i udgangspunktet kun et relativt kort tidsrum til at indsende billederne (efter der er taget slæt – men inden der er sat dyr på arealerne).

Gennemgang af anvendelse af app'en (afsnit 5.5, side 15)

I de to afsnit, der gennemgår tilføjelse af billeder i app'en med og uden mobildækning, vil det være

en stor hjælp, hvis der vises illustrationer fra app'en, der viser konkret hvordan billeder tilknyttes i app'en.

I er meget velkomne til at kontakte os, hvis I har spørgsmål til høringssvaret.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent

Team EU

M +4527245627
E MSO@lf.dk